

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 1Sak/11/2023
Identifikačné číslo spisu: 7023200268
Dátum vydania rozhodnutia: 21. júla 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7023200268.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD., LL.M. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobcu): P. V. W., nar.: XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Irak, trvalý pobyt V., L., bez cestovného dokladu, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, ul. Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, Slovenská republika, právne zastúpený: Centrum právnej pomoci, so sídlom Račianska 1523/71, Bratislava, IČO: 30798841, Kancelária Košice, Murgašova 3, 040 11 Košice, proti žalovanému: Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Banská Bystrica, Sládkovičova 25, 974 05 Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BB5-29-036/2023 - AV, zo dňa 08. apríla 2023, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sa/11/2023-32 z 24.05.2023, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.
Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB5-29-036/2023-AV z 08.04.2023 žalovaný podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o pobyte cudzincov“) rozhodol o predĺžení zaistenia odo dňa 12.04.2023 a zároveň stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, pokiaľ trvajú dôvody podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, najviac však do 12.07.2023. Zároveň bol žalobca podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov umiestnený v zariadení.

II.

Konanie na krajskom súde

2. Proti rozhodnutiu žalovaného č. PPZ-HCP-BB5-29-036/2023-AV z 08.04.2023 o predĺžení zaistenia (ďalej aj „preskúvané rozhodnutie“), podal žalobca správnu žalobu, ktorou navrhol preskúvané rozhodnutie zrušiť a nariadiť jeho bezodkladné prepustenie zo zaistenia. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania. Žalobca považoval napadnuté rozhodnutie za nedostatočne odôvodnené a tým nepreskúmateľné čo sa týka zisťovania a skúmania podmienok existencie prekážok administratívneho vyhostenia žalobcu.

3. Podstata jeho žalobných námietok spočívala v jeho nevyhostiteľnosti do krajiny pôvodu Iraku z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie a nemožnosti vystaviť náhradný cestovný doklad.

4. Krajský súd v konaní podľa § 221 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „S.s.p.“) preskúmal rozhodnutie žalovaného a na nariadenom pojednávaní dňa 1.7.2022 pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 a nasl. S.s.p.) dospel k záveru, že argumentácia žalobcu v správnej žalobe nie je dôvodná a správnu žalobu je potrebné podľa § 229 S.s.p zamietnuť.

5. Vo vzťahu k žalobnej argumentácii, krajský súd poukázal na obsahovo totožnú žalobu vo veci 3Sa/9/2023, ktorou sa žalobca domáhal súdneho prieskumu rozhodnutia o zaistení, kde súd uzavrel, že bol správne zistený skutkový stav a žalovaný vec správne právne posúdil.

6. Podľa názoru súdu účel zaistenia žalobcu (výkon administratívneho vyhostenia) naďalej trvá. S poukazom na princíp uvedený v ustanovení § 206 ods. 4 S.s.p. (pre správny súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania jeho rozhodnutia) má súd za to, že všetky úkony vykonané po zaistení žalobcu, tak ako vyplývajú z obsahu administratívneho spisu a vyjadrenia žalovaného zo dňa 24.03.2023 (stotožnenie žalobcu na základe daktyloskopického materiálu - správa z Interpolu MV SR zo dňa 24.02.2023, pozitívna lustrácia v SIS II , stotožnenie žalobcu na príslušnom konzuláte, úkony v súčinnosti s konzulátom smerujúce k vydaniu cestovného dokladu, ktorý bol u žalobcu identifikovaný), zistenie ku dňu vyhlásenia tohto rozhodnutia súdu poukazujú na to, že vyhostenie žalobcu je reálne a možné.

7. Krajský súd neprisúdil právnu váhu námietke žalobcu ohľadom nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané štyri dni po rozhodnutí súdu vo veci sp. zn.: 3Sa/9/2023, kde sa skutkový stav nezmenil. Z odôvodnenia rozhodnutia jasne možno vyvodit' akými úvahami sa žalovaný spravoval, je z neho možné vyvodit' to, že žalovaný prisúdil väčšiu váhu právu na bezpečnosť štátu, keď u žalobcu bola zistená pozitívna lustrácia v systéme SIS II z dôvodu trestnej činnosti súvisiacej s terorizmom, kde záznam vložilo do tohto systému Nemecko dňa 17.08.2021, ako aj Taliansko dňa 05.03.2020. Z uvedeného dôvodu považuje žalovaný žalobcu za nežiaducu osobu, čo vyplýva z kontextu odôvodnenia rozhodnutia, čo predstavuje hrozbu pre bezpečnosť štátu a je teda dôvodné ďalšie jeho držanie v zaistení za účelom jeho administratívneho vyhostenia.

8. Záverom správny súd konštatoval, že zaistenie žalobcu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov vzhľadom na vyššie uvedené je v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru a s poukazom na nedôvodnosť žalobných námietok aj účelné a efektívne.

III.

Konanie na kasačnom súde

9. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, podal žalobca (sťažovateľ) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) a h) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

10. Sťažovateľ poukázal na limity zaistenia spočívajúce v jeho účelnosti a efektívnosti. Má za to, že jeho vyhostenie nie je možné, pretože by znamenalo porušenie čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd s ohľadom na bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu, Iraku. Má za to, že žalovaný ho mieni vyhostiť do krajiny pôvodu Iraku, pretože tranzitné krajiny sťažovateľa na svoje územie neakceptovali, Turecko vyslovene a Srbsko a Albánsko sa nevyjadrili. Otázka zlej bezpečnostnej situácie v Iraku nebola medzi žalovaným a sťažovateľom sporná. Navyše krajský súd sa k tomuto žalobnému bodu v napadnutom rozsudku žiadnym spôsobom nevyjadril a nezaujal žiadnu právnu úvahu. Rozhodnutie krajského súdu je tak nepreskúmateľné, pričom sa jednalo o základný a nepodstatnejší žalobný dôvod.

11. Sťažovateľ poukázal na absolútny charakter čl. 3 Dohovoru, pričom v prípade kolízie dvoch záujmov, práva na ochranu bezpečnosti štátu, ako je to v tomto prípade a práva byť vystavený mučeniu, neľudskému, ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, má prednosť individuálna ochrana sťažovateľa. Sťažovateľ v tejto súvislosti odkázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (Chachal v Spojené kráľovstvo, Shamayev a ďalší v. Gruzínsko a Rusko, Saadi proti Taliansku). Musí byť preukázané, že riziko je skutočné a že cieľový štát nie je schopný poskytnúť osobe adekvátnu ochranu a riziku predísť (F.H. proti Švédsku, č. 32621/06). Ak sťažovateľ takéto dôkazy predloží, je na danom štáte, aby pochybnosti vyvrátil. Vo veci J. K a ostatní proti Švédsku, ESLP prijal záver, že s ohľadom na individuálne okolnosti sťažovateľov a všeobecnú nestálu bezpečnostnú situáciu v Iraku, je schopnosť tamojších orgánov poskytnúť sťažovateľovi potrebnú ochranu znížená (Rozsudok Veľkého senátu z 23.09.2016, č. 59166/12 - J.K. a ostatní proti Švédsku).

12. Sťažovateľ ďalej poukázal na rozhodovaciu činnosť kasačného súdu 1Szak/4/2020 z 10.06.2020, ktorý hovorí o zaistení ako prostriedku ultima ratio. Má za to, že jeho zaistenie je čisto formálne, z dôvodu ochrany bezpečnosti štátu. Správny orgán má povinnosť zaoberať sa prekážkami administratívneho vyhostenia, ako aj dodržaním čl. 3 Dohovoru. V zaistení sa nachádza už 5 mesiacov pričom doteraz mu nebol vystavený náhradný cestovný doklad. Všetky tieto skutočnosti potvrdzujú jeho tvrdenie o nevyhostiteľnosti a neúčelnosti jeho zaistenia. Krajský súd sa s postupom žalovaného a obmedzením osobnej slobody sťažovateľa po právnej a vecnej stránke stotožnil, tým vec nesprávne právne posúdil a neodôvodnene sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu v obdobných veciach.

13. Z uvedených dôvodov sa sťažovateľ domáha zmeny rozsudku krajského súdu a nariadenia prepustenia zo zaistenia, okrem iného pre rozpor s čl. 5 ods. 1 písm. f) a čl. 3 Dohovoru.

14. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že účel zaistenia naďalej trvá, vykonávajú sa aktívne úkony na odsun sťažovateľa a predpoklad na jeho odsun stále existuje. Má za to, že po potvrdení totožnosti sťažovateľa bude vydaný náhradný cestovný doklad a následne realizovaný výkon vyhostenia. Žalovaný zdôraznil, že rozhodnutie o vyhostení sťažovateľa je právoplatné, nebolo napadnuté v odvolacom konaní ani správnu žalobou v konaní pred správnym súdom. Uviedol, že sťažovateľa nevyhostí do Iraku. Podľa § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov neurčil krajinu, do ktorej má byť vyhostený. Nie je pravda, že tranzitné krajiny odmietli sťažovateľa prijať, negatívne sa vyjadrilo iba Turecko. Sťažovateľ mal u seba doklad z tábora v Srbskej republike a v prípade zabezpečenia dokladu môže byť odsunutý do tohto štátu. Uviedol, že sťažovateľ bol zaistený z dôvodu na účel výkonu rozhodnutia o vyhostení a z dôvodu vážnej hrozby pre bezpečnosť štátu alebo verejného poriadku podľa § 82 ods. 1 písm. b) a podľa § 82 ods. 2 písm. a) zákona o pobyte cudzincov. Žalovaný zopakoval prehľad úkonov, ktoré boli vykonané počas zaistenia a ktoré smerovali k stotožneniu sťažovateľa a vydaniu náhradného cestovného dokladu. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že nevie, akaj trestnej činnosti sa mal dopustiť uviedol, že v zázname v systéme SIS, ktoré vložilo Nemecko, bola stotožnená identita P. V. W., nar. XX.XX.XXXX, ide o lustráciu na základe odtlačkov prstov, nie o alfanumerickú lustráciu, kde môže dôjsť k zámene údajov. Žalovaný má za to, že vec správne právne posúdil, preto kasačnému súdu navrhol, aby podanú kasačnú sťažnosť zamietol.

15. Následne, žalovaný podaním zo dňa 13.07.2023 kasačný súd informoval o prehľade úkonov vykonaných v zaistení aj po vydaní rozsudku krajského súdu a podaní kasačnej sťažnosti. Dňa 10.07.2023 bola žalovanému zaslaná informácia, že dňa 10.07.2023 vydal Zastupiteľský úrad Irackej republiky sťažovateľovi náhradný cestovný doklad - jednosmerný pas na návrat č. XXXXXXXXX tzv. one way Laissez - Passer č. XXX, ktorého kópiu zaslal v prílohe č. 2.

IV.

Právny názor kasačného súdu

16. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas [§ 443 ods. 2 písm. b) S.s.p.] s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

17. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 21.07.2023 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

18. Podľa § 81 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený.

19. Podľa § 81 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu alebo ak bol odsúdený za zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.

20. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

21. Podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov môže byť štátny príslušník tretej krajiny zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

22. Podľa § 89 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť a) hlásenia pobytu alebo b) zložiť peňažnú záruku.

23. Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

24. Podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

25. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného o predĺžení zaistenia podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov, a preto kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

26. Z administratívneho spisu mal kasačný súd za preukázané, že sťažovateľ sa nachádza v zaistení od 12.01.2023, kedy žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB5-29-015/2023-AV zaistil sťažovateľa do 12.04.2023 na účel výkonu rozhodnutia o administratívnom vyhostení.

27. Sťažovateľ svoju argumentáciu oprel o to, že jeho zaistenie nie je účelné a efektívne, jeho vyhostenie nie je možné, pretože mu doposiaľ nebol vydaný náhradný cestovný doklad a z dôvodu bezpečnostnej situácie v Iraku by jeho vyhostenie znamenalo porušenie čl. 3 Dohovoru, ktorý je absolútnej povahy.

28. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) vyplýva, že zaistenie nesmie byť nezákonné a arbitrárne. Kasačný súd považuje na tomto mieste za dôležité zdôrazniť, že ESLP opakovane vyložil náležitosti rozhodnutia o zbavení osobnej slobody podľa článku 5 Dohovoru. Zaistenie môže byť uložené iba na základe zákona a spôsobom ustanoveným zákonom. To je základná záruka proti nezákonnosti zaistenia, ktorá odráža všeobecné zásady právnej istoty. Tento princíp vyžaduje, aby zaistenie bolo uložené v súlade s národným právom a postupmi a zároveň, aby tieto právne predpisy spĺňali isté kvalitatívne požiadavky tak, aby dokázali ochrániť jedincov pred svojvoľnou rozhodujúcich orgánov. Predpis musí byť verejne dostupný, dostatočne jasný a určitý, aby osoba, ktorej je určené rozhodnutie o zaistení mohla predvídať jeho dôsledky. Ďalej musí obsahovať presnú procedúru zaistenia a rozmedzie doby jeho trvania (Rozsudok ESLP zo dňa 27.11.2008 bod. 73, Rashed vs. Česká republika, č.j. 298/07).

29. ESLP v rozsudku zo dňa 29.01. 2008, bod 74, vo veci Saadi v. Spojené kráľovstvo č. 13229/03 stanovil, že zaistenie musí byť vykonávané v dobrej viere, musí slúžiť na stanovený účel, čiže na zabránenie neoprávnenému vstupu na územie alebo na deportáciu z územia štátu. Miesto a materiálne podmienky zaistenia by mali zodpovedať skutočnosti, že toto opatrenie nie je namierené proti osobám, ktoré sa dopustili trestného činu. Doba zaistenia nesmie prekročiť dobu primeranú k účelu.

30. Účelom zaistenia je realizácia administratívneho vyhostenia. Zaistenie cudzinca na účely odsunu môže trvať len za predpokladu, že trvajú dôvody zaistenia a prebieha proces vyhostenia. Vydaniu rozhodnutia by navyše vždy mala predchádzať úvaha polície o tom, či je vôbec možné rozhodnúť o správnom vyhostení a toto vyhostenie vykonať. Ak totiž nemožno vyhostenie vykonať, respektíve nie sú vykonávané kroky na vyhostenie cudzinca, stráca zaistenie svoj účel a tiež jediný účel dovolený Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

31. Podľa názoru kasačného súdu sa sťažovateľovi uplatnenými námietkami nepodarilo spochybníť zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného o predĺžení jeho zaistenia, pretože tieto neboli spôsobilé preukázať, že v jeho prípade existujú prekážky vyhostenia, rovnako tak nepreukázal, že dôvody zaistenia, ktorým je výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení, neexistujú a nebolo možné ani spochybníť existenciu prebiehajúceho procesu vyhostenia.

32. Kasačný súd považuje argumentáciu sťažovateľa o jeho nevyhostiteľnosti do krajiny pôvodu z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie a neúčelnosti jeho zaistenia v rozpore s čl. 5 písm. f) Dohovoru za

nedôvodnú. Kasačný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že argumentácia sťažovateľa je založená iba na všeobecných konštatovaniach, pričom sťažovateľ neuviedol jediný konkrétny dôvod, ktorý by zakladal prekážku jeho vyhostenia v zmysle § 81 zákona o pobyte cudzincov a pre ktoré by bolo jeho zaistenie za účelom výkonu rozhodnutia o vyhostení neúčelné a samotné vyhostenie nevykonateľné. Kasačný súd zdôrazňuje, že sťažovateľ nepredložil žiadne dôkazy, okrem všeobecného konštatovania o nepriaznivej bezpečnostnej situácii, bez konkretizácie o individuálnej okolnosti sťažovateľa, pre ktoré by bolo možné posúdiť možnú existenciu rizika mučenia, neľudského, ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania. Z uvedeného dôvodu nie je možné na prípad sťažovateľa aplikovať ani závery ESLP v J.K a ostatní proti Švédsku, v ktorom išlo o manželský pár a ich syna, ktorí požiadali vo Švédsku o azyl z dôvodu strachu z prenasledovania Al-Káidou. Posúdenie toho, či existuje skutočné riziko zaobchádzania v rozpore s čl. 3 Dohovoru, je potrebné vykonať s ohľadom na súčasnú situáciu a zamerať sa na predvídateľné dôsledky odsunu sťažovateľa do krajiny určenia vzhľadom na všeobecnú situáciu v tejto krajine a na jeho osobné pomery. Navyše v J. K. proti Švédsku, ESLP vo vzťahu k všeobecnej situácii v Iraku konštatoval, že napriek tomu, že došlo k jej zhoršeniu, intenzita násilia nedosiahla takú úroveň, ktorá by zakladala reálne riziko zaobchádzania v rozpore s čl. 3 Dohovoru. Až individuálne okolnosti sťažovateľov v J.K a ostatní proti Švédsku, predovšetkým ich predchádzajúca skúsenosť zlého zaobchádzania odôvodnila záver o silnej indícii zaobchádzania v rozpore s čl. 3 Dohovoru. K schopnosti irackých úradov poskytnúť ochranu v prípade návratu sa ESLP vyjadril obdobne, v zmysle aj keď môže byť schopnosť vlády poskytnúť ochranu znížená, pre všeobecnú verejnosť je súčasný level ochrany postačujúci. To neplatí pre tých jednotlivcov ako sťažovateľov J.K. a ostatných, ktorí patrili do zacielenej skupiny. Kasačný súd preto zdôrazňuje, že judikatúru ESLP nie je možné uvádzať vytrhnutú z kontextu a vybrať si z právneho posúdenia tie závery, ktoré sa hodia v prospech sťažovateľa, ale je potrebné brať do úvahy predovšetkým skutkové okolnosti, ktoré viedli k právnemu záveru, ktorý vyslovil ESLP, a ktoré v žiadnom prípade nie je možné použiť na situáciu sťažovateľa. Najvyšší správny súd tiež považuje za potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ na území Slovenskej republiky nepožiadaval o žiadnu formu medzinárodnej ochrany.

33. Kasačný súd poukazuje na to, že sťažovateľ v žalobných ani kasačných námietkach neuviedol jednu individuálnu okolnosť, ktorá by bola spôsobilá priznať úspech jeho tvrdeniu o zaobchádzaní v rozpore s čl. 3 Dohovoru, obmedzil sa len na všeobecné konštatovanie o zlej bezpečnostnej situácii, napriek tomu, že označil túto námietku ako najpodstatnejšiu, s ktorou sa krajský súd nevysporiadal. Z uvedeného dôvodu nie je možné krajskému súdu vytknúť, že sa touto argumentáciou nevysporiadal, keď nie je zrejmé, na akú konkrétnu okolnosť týkajúcu sa sťažovateľa mal krajský súd reagovať.

34. V tomto smere možno tiež poukázať na rozsudok najvyššieho správneho súdu z 29. septembra 2021, sp. zn. 10Sžak/14/2020, ktorého závery, hoci predmetom konania bolo rozhodnutie o administratívnom vyhostení, sú s ohľadom na ich vzťah k § 81 zákona č. 404/2011 Z.z. právne relevantné aj vo vzťahu ku konaniu v danej prejednávanej veci - predĺženie zaistenia. Podľa tohto rozsudku je cudzinec povinný tvrdiť konkrétne skutočnosti svedčiace o existencii prekážok jeho administratívneho vyhostenia do krajiny, do ktorej má byť vyhostený, respektíve neprimeranosti dopadov rozhodnutia do jeho súkromného a rodinného života. Hoci správne orgány nesú zodpovednosť za riadne obstaranie podkladov pre rozhodnutie (§ 32 ods. 1 Správneho poriadku), s ohľadom na špecifiká daného správneho konania správne orgány nie sú schopné vykonať náležité dokazovanie a zabezpečiť dôkazy v prospech cudzinca bez predchádzajúceho tvrdenia cudzinca o existencii prekážok jeho administratívneho vyhostenia, pretože je to predovšetkým sám cudzinec, kto disponuje relevantnými informáciami zo svojho života a kto najlepšie môže objasniť z čoho plynie v krajine, do ktorej má byť administratívne vyhostený, ohrozenie jeho života alebo slobody z dôvodov taxatívne vymedzených v § 81 ods. 1 a 2 zákona č. 404/2011 Z.z. Pokiaľ ide o bremeno tvrdenia v administratívnom konaní o vyhostení cudzinca pri posudzovaní existencie prekážok administratívneho vyhostenia, to zaťažuje cudzinca, v ktorého vlastnom záujme je objasniť všetky okolnosti, pre ktoré nemôže byť administratívne vyhostený, respektíve prečo by malo byť jeho právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života prevážiť nad inými záujmami a hľadiskami. Pokiaľ ide o bremeno dôkazné, to je už výraznejšie rozložené medzi cudzinca a správny orgán. Tvrdiť jednotlivé fakty o existencii prekážok administratívneho vyhostenia je povinný primárne cudzinec, no správny orgán je povinný zabezpečiť k tvrdeniu cudzinca o existencii prekážok administratívneho vyhostenia

maximálne možné množstvo dôkazov a správ o krajine, do ktorej má byť administratívne vyhostený, a to tých, ktoré podporujú tvrdenia cudzinca ako aj tých, ktoré tvrdenia cudzinca vyvracajú.

35. Kasačný súd navyše poukazuje na skutočnosť, že žalovaný v rozhodnutí o administratívnom vyhostení podľa § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov neurčil Irak ako krajinu, do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený, ale do úvahy prichádzajú aj tranzitné krajiny, z ktorých sa negatívne vyjadrilo doposiaľ iba Turecko.

36. Kasačný súd ďalej poukazuje na povinnosť, aby správny orgán v konaní o zaistení/predĺžení zaistenia postupoval s náležitou starostlivosťou (due diligence), ktoré vyžaduje judikatúra ESLP, ktorého podstatou je podnikat' aktívne kroky smerujúce k naplneniu jeho účelu. S poukazom na vyjadrenie žalovaného, ako aj doplnenie jeho vyjadrenia z 13.07.2023 je zrejmé, že žalovaný tak postupoval a vykonal kroky, ktoré viedli k stotožneniu sťažovateľa zastupiteľským úradom Irackej republiky vo Viedni ako irackého štátneho príslušníka a v konečnom dôsledku aj k vydaniu náhradného cestovného dokladu. Aj keď sa tak stalo po vydaní napadnutého rozsudku krajského súdu, ide o okolnosť, ktorá je podstatná pre posúdenie možnosti naplnenia účelu zaistenia, ktorým je výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení, a preto je potrebné na ňu reflektovať.

37. Žalovaný zaistenie sťažovateľa predĺžil na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 12.07.2023, pričom táto doba zaistenia neprekročila zákonom povolenú dobu zaistenia podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov.

38. Zaistenie cudzinca, ako vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sza/8/2016 zo dňa 30.03.2016, znamená obmedzenie alebo v závislosti na povahe, dĺžke, dôsledkoch a spôsobe zaistenia dokonca zbavenie jeho osobnej slobody. Ide teda o veľmi citelný zásah do jedného z najvýznamnejších práv jednotlivca. Takýto zásah môže byť prípustný len za prísne vymedzených podmienok definovaných nielen zákonom o pobyte cudzincov, ale predovšetkým ústavným poriadkom SR. Krajnej povahy tohto inštitútu si bol napokon vedomý aj zákonodarca, a preto ustanovením § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov (nadväzujúcim na obdobnú úpravu v článku 15 ods. 6 návratovej smernice) striktne obmedzil dobu, po ktorú je možné cudzinca obmedziť na slobode najviac na šesť mesiacov, respektíve ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny alebo výkonu trestu vyhostenia sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov.

39. Námitka sťažovateľa, že nevie, akej trestnej činnosti súvisiacej s terorizmom sa mal dopustiť v súvislosti so záznamom v SIS II vytvoreným Nemeckom a Talianskom, kasačný súd uvádza, že táto námitka nesúvisí s prieskumom rozhodnutia žalovaného o predĺžení zaistenia, ale smeruje k spochybneniu samotného rozhodnutia o administratívnom vyhostení z dôvodu podľa § 82 ods. 2 písm. a) zákona o pobyte cudzincov. Rozhodnutie o administratívnom vyhostení nebolo napadnuté správnu žalobou, ani kasačnou sťažnosťou, nebolo teda predmetom súdneho prieskumu, a preto sa jej kasačný súd nevenoval.

40. Vo vzťahu k námitke týkajúcej sa odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, najvyšší správny súd dospel k záveru, že žalovaný postupoval v konaní o predĺžení zaistenia s náležitou starostlivosťou, preukázal vykonanie úkonov smerujúcich k naplneniu účelu zaistenia, jeho zaistenie nie je teda iba formálne, a preto nie je možné aplikovať závery na ktoré poukazuje sťažovateľ v II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19.10.2010. Rovnako nie je možné aplikovať ani závery o potrebe zohľadnenia prekážok, ktoré vyšli najavo v konaní pred alebo po zaistení v zmysle rozsudku NS SR sp. zn. 1Sza/8/2015, rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1SZa/7/2016, rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Szak/11/2016 z 17.10.2016, pretože v prípade sťažovateľa prekážky jeho vyhostenia najavo nevyšli. Z uvedeného dôvodu najvyšší správny súd kasačnej námietke týkajúcej sa odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu nepriznal úspech.

41. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho posúdenia krajského súdu a odklon krajského súdu od ustálenej praxe kasačného súdu neboli dôvodné a nespochybnili vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu a zákonnosť rozhodnutia žalovaného. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

42. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.

43. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.